

Комісія

Акт

Лісопатологічного обстеження лісових насаджень філії «Черкаське лісове господарство» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України», в яких планується проведення заходів поліпшення санітарного стану лісів

29.09.2023р.

м. Черкаси

Комісія в складі: головного спеціаліста відділу лісового господарства, охорони і захисту лісів Центрально – Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства ЗАВАДСЬКОЇ Тетяни, начальника відділу нагляду та прогнозу ДСЛП «Херсонлісозахист» МАСВСЬКОЇ Ксенії, інженера – лісопатолога І категорії відділу діагностики ДСЛП «Херсонлісозахист» РУДЬ Раїси, начальника відділу лісового господарства філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України» СТРИХИ Віктора, лісничого Свидівського лісництва КРАВЧЕНКА Юрія, лісничого Тясминського лісництва ПЕРЕПЕЛИЦІ Романа, в присутності представників місцевих органів самоврядування, провели з 25 по 29 вересня 2023 року лісопатологічне обстеження лісових насаджень філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України», в яких планується проведення заходів з поліпшення санітарного стану **на 2024 рік, а саме суцільних санітарних рубок, на загальній площі 59,9 га.**

ДЕРЖАВНЕ СПЕЦІАЛІЗОВАНЕ ГОСПОДАРСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО «ЛІСИ УКРАЇНИ» є правонаступником прав та обов'язків ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА «Черкаське лісове господарство» (наказ Держагентства лісових ресурсів України «Про припинення ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА «ЧЕРКАСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» від 28.10.2022р. № 928), згідно якого ДП «Черкаське лісове господарство» припинене шляхом реорганізації, а саме приєднане до ДЕРЖАВНОГО СПЕЦІАЛІЗОВАНОГО ГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА «ЛІСИ УКРАЇНИ» (ФІЛІЯ «ЧЕРКАСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО»).

Правонаступництво всього майна, усіх прав та обов'язків ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА «ЧЕРКАСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО», згідно «ПЕРЕДАВАЛЬНОГО АКТУ балансових рахунків і оборотних активів, зобов'язань, матеріалів лісовпорядкування та документів, які підтверджують речові права на земельні ділянки, нерухоме майно та інше ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА «ЧЕРКАСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО», затвердженим наказом Державного агентства лісових ресурсів України від 30.12.2022 №1259 «Про затвердження передавального акту державного підприємства «Черкаське лісове господарство», після приєднання до ДЕРЖАВНОГО СПЕЦІАЛІЗОВАНОГО ГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА «ЛІСИ УКРАЇНИ» (ФІЛІЯ «ЧЕРКАСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО») переходить до ДЕРЖАВНОГО СПЕЦІАЛІЗОВАНОГО ГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА «ЛІСИ УКРАЇНИ», згідно наказу Державного агентства лісових ресурсів України «Про закріплення майна за філією «Черкаське лісове господарство» від 30.12.2022 № 169.

Таксаційна характеристика оглянутих ділянок відповідно матеріалів базового лісовпорядкування 2014 року (без додавання віку на рік рубки)

Лісництво (урочище)	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, гектарів	Номер підвиділу	у тому числі площа, можлива для експлуатації	Коротка таксаційна характеристика насадження відповідно до матеріалів лісовпорядкування							Категорія захищеності
						склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, куб. метрів на 1 гектар	
✕ Тясминське	250	12	1,7	(1)	0,8	10Сз	90	0,50	1	26	40	290	2
✕ Тясминське	250	21	1,7	(1)	0,5	10Сз+Акб	60	0,70	1А	23	30	310	2
✕ Тясминське	250	22	2,9	(1)	0,2	10Сз	60	0,90	1А	24	32	430	2
✕ Тясминське	250	40	0,4	(1)	0,3	10Сз	90	0,70	2	24	40	330	2
Тясминське	264	12	7,8	(1)	6,9	8Сз2Дз+Бп	85	0,80	2	24	40	365	2
Всього:			14,5		8,7								
Свидівське	41	15	2,7	(1)	2,4	9Сз1Дз	76	0,60	1А	28	36	340	2
Свидівське	41	16	2,1		2,3	10Сз	76	0,70	1А	27	32	440	2
Свидівське	41	17	3,2		3,4	10Сз+Бп	95	0,50	1	29	44	330	2
✕ Свидівське	41	24	8,5		7,7	5Сз4Дз1Бп	120	0,30	2	28	40	170	2
✕ Свидівське	48	6	13,0	(6)	9,9	9Сз1Дз+Клг+Лпд	59	0,70	1А	24	32	350	2
Свидівське	49	1	5,7		5,6	6Сз4Дз+Ябд+Клг	71	0,60	1А	26	32	295	2
Свидівське	49	2	14,5		13,4	8Сз2Дз	66	0,70	1А	26	30	370	2
✕ Свидівське	49	5	2,2		2,5	9Сз1Дз	81	0,70	1	26	32	350	2
✕ Свидівське	49	6	2,6		2,7	2,7	76	0,60	1А	27	32	375	2
Свидівське	49	18	3,4		1,3	5Сз5Дз	71	0,30	1	25	32	200	2
Всього:			57,9		51,2								
Разом ССР по філії: 59,9													

В результаті обстеження встановлено:

Лісові насадження філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України» ослаблені будь – якими природними чинниками, а саме: посуха, різке зниження ґрунтових вод, висока температура повітря, сильні вітри, що призводять до вітровалів, в результаті чого дерева згодом вражені стовбуровими шкідниками та хворобами лісу, часто призводять до ряду послідовних негативних змін в лісових екосистемах, викликають повне або часткове порушення біологічної стійкості насаджень, втрату приросту та інші негативні наслідки.

Шкідливість комах і збудників хвороб виявляється у порушенні структури крон, частковій або повній втраті хвої, зменшенні або відсутності приросту, зменшенні стійкості до дії вітру та інших чинників, погіршенні санітарного стану дерев або їхньої загибелі, впливі на генеративну сферу дерев, а також – на якість лісової продукції, зокрема деревини.

Одним із заходів покращення санітарного стану лісів, зменшення небезпеки поширення осередків стовбурових шкідників та хвороб лісу є вчасне проведення санітарно – оздоровчих заходів. Цей своєчасний захід дає змогу отримати певні обсяги ділової деревини до того, як вона погіршила якість унаслідок пошкодження комахами та ураження дереворуйнівними грибами – супутниками заселених дерев, які викликають враження заболонною синьою гниллю (офіостомою), що розвивається в ходах комах у заболонній частині стовбура.

Відповідно до «Санітарних правил в лісах України», в рубку відводяться не тільки відмерлі і сухостійні екземпляри, які пошкоджені шкідниками і хворобами лісу, а й навіть відмираючі дерева з ажурною кроною, укороченою хвоєю та зміною кольору хвої до світло – зеленого або жовтуватого – зеленого, пошкоджені шкідливими організмами.

Незважаючи на проведені санітарно-оздоровчі заходи, загальна площа насаджень Свидівського й Тясминського лісництв філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України» з порушеною і втраченою біологічною стійкістю значно зменшилась, але не зникла зовсім.

На представлених для огляду соснових ділянках спостерігаються розладнані насадження з галявинами площею 0,1 га, з різким зниженням повноти до критичної, утворені вибірковими санітарними рубками минулих років в період масового враження стовбуровими шкідниками – короїдами: верхівковим короїдом і великим сосновим лубоїдом, вусачами: чорним сосновим, рагієм ребристим і кореневим коротковусим й златкою синьою сосною. До речі, треба відмітити, що в кварталі 49 виділі 5 Свидівського лісництва спостерігали «стрижку пагонів» – ознаки додаткового харчування великого соснового лубоїда, який є одним із найбільш агресивних видів шкідників сосни.

На соснових ділянках вище вказаних лісництвах дерева сосни з дуже ажурною кроною, із жовтуватого-зеленою хвоєю, де відсутній приріст, суховершинні та із всиханням більше половини скелетних гілок по всій висоті крони, дерева сосни з поодинокими механічними пошкодженнями кореневих лап або стовбурів більше ніж на 2/3 периметра, в наявності повалені дерева старого сухостою.

На хвойних ділянках Свидівського лісництва в кварталі 41 виділі 15(1), в кварталі 41 виділі 24, в кварталі 49 виділі 2 відмічаємо враження дерев дереворуйнівними грибами – з виходом плодових тіл соснової губки по стовбурах на різній висоті, що викликає червоно – буру корозійну ядрову гниль. Гниль в стовбурі має форму циліндра, що закінчується виступами різної довжини. Протяжність гнилі становить 5-7 м. Поки на ураженому дереві нез'являються плодові тіла, воно зовні не відрізняється від здорового.

Також спостерігається наявність на стовбурах «тютюнових» сучків і потовщень, що свідчить про розвиток гриба в середині дерева. Це грибовий патоген, що викликає захворювання дерев, яке зазвичай називають червона кільцева гниль або біла плямочка, яка являється серцевинною.

Гнилі соснової губки заподіюють значної технічної шкоди, знижуючи вихід ділових сортиментів. При великих розмірах гнилей в стовбурі втрати ділової деревини можуть досягати 100%. У багатьох випадках уражена деревина не годиться навіть на дрова, так як її теплотворна здатність різко знижується.

По всіх оглянутих соснових ділянках Свидівського та Тясминського лісництв спостерігаємо дерева з ранами раку – сірянки (смоляний рак), які розрослись вздовж і по окружності стовбурів протягом багатьох років. Є рани витягнутої форми, кора на ранах відшаровується, засохла в повітрі живиця, яка виділялась із зруйнованих смоляних ходів, надала ранам характерне чорнувато – жовте забарвлення. Рани раку – сірянки розташовані в середній і верхній частині стовбурів під кронами, що призвело додатково до сильного ослаблення дерев, на яких спостерігається зрідження крони із жовто – зеленою та червоною глицею, суховершинність, відсутність приростів.

На обстежених ділянках на деревах сосни Свидівського та Тясминського лісництв філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України» спостерігається інтенсивне розмноження рослини – напівпаразита омели австрійської. Присутні зелені дерева з омелою, зовні III категорії санітарного стану, але із заселенням омелою більше 30 відсотків крони, є відмираючі та загиблі - IV – VI категорії санітарного стану, із блідо – зеленою, червоною та відсутньою глицею, суховершинні, без приростів, під дією вітрів на зріджених ділянках із нахилом нижньої та середньої частин стовбура понад 30 градусів від вертикальної осі, з дугоподібно зігнутими стовбурами, з локальним відшаруванням кори, пошкоджені стовбуровими шкідниками (короїди, вусачі, златки).

При огляді відмічаємо, омела австрійська, вкорінюючись в гілках соснових верхів, запускаючи свої корені глибоко під кору, розрослась у вічнозелені напівпаразитні кулясті «кущі», отримуючи воду і мінеральне живлення від дерев, на яких живе, спричинила суттєве зниження енергії росту деревостану, є причиною зниження довговічності насаджень, призводячи до часткової або суцільної суховершинності й усихання дерев. Вона (омела) є одним із найлютіших ворогів зелених (здорових) соснових насаджень, яка здатна з часом знищити наймогутніше дерево.

Нині відбувається вражаюче розповсюдження цієї рослини – напівпаразита по лісовим насадженням філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України» (осередок омели австрійської обліковується по філії).

Згідно п. 24 «Санітарних правил в лісах України», «дерева з рослинами-напівпаразитами (омелою) III-VI категорій санітарного стану підлягають вирубуванню».

При обстеженні соснових насаджень Тясминського лісництва у кварталі 264 виділі 12(1), у кварталі 250 виділі 21(1), на всіх обстежених ділянках Свидівського лісництва відмічаємо наявність дерев дуба звичайного, акації, берези, липи, клена, які є в складі або присутні.

Дерева дубів характеризуються дуже ажурною кроною, дрібним листям, відмічається розрідженість та інтенсивна суховершинність від 2/3 до 100% крони. На ділянках присутня немала кількість дерев дуба без приростів, невідповідні за віком таксаційним показникам (по висоті та діаметру). Наявні стовбури дерев дуба, липи, клена з масовими та всихаючими водяними пагонами, що свідчить про втрату біологічної стійкості деревостану. Присутні дерева листяних порід VI категорії санітарного стану, берези - без верхів, з трутовиками по стовбурах.

По дубовим деревах поодинокі спостерігається вихід плодових тіл трутовиків на висоті дерев до 8 м, які є збудником стовбурових гнилей листяних деревних порід. Були виявлені плодові тіла справжнього трутовика, який викликає білу «мармурову» ядро – заболонну стовбурову гниль.

Ще дубові дерева вражені некрозно – раковими хворобами: поперечним раком, коли рана охопила 100 % периметра стовбура та східчастим з ранами в одному або в кількох місцях понад 1/2 периметра стовбура.

Під час обстеження на деревах листяних порід, під корою були виявлені характерні ходи для вусачів. Через них інфекція не тільки проникає в середину, але і активно поширюється по всьому дереву.

На обстежених ділянках Свидівського лісництва залишати життєздатні дерева дуба звичайного як насадники цінної лісоутворюючої породи діаметром більше 28 сантиметрів не менше 6 - 8 штук дерев дуба на 1 гектар.

Таким чином, в обстежених насадженнях філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України» відібрані в суцільну санітарну рубку ділянки, на яких спостерігається втрата біологічної стійкості насаджень, критична повнота деревостанів у результаті проведених вибіркового санітарних рубок минулих років по причині ослаблення лісових насаджень комплексом екологічно - кліматичних факторів: аномально висока весняно - осіння температура повітря, засуха, зміна гідрологічного режиму ґрунтів, вітровал, а також інтенсивного пошкодження ослабленого насадження стовбуровими шкідниками та враженням хворобами лісу:

- на всіх представлених соснових ділянках Свидівського й Тясминського лісництв спостерігається пошкодження короїдами - верхівковим, великим сосновим лубоїдом, синьою сосною златкою та вусачами чорним сосновим, рагієм ребристим та кореневим коротковусим;
- на всіх соснових ділянках враження поодиноких дерев раком - сірянкою;
- вражає розповсюдження омели австрійської - дерева сосни, заселені рослиною - напівпаразитом понад 30 відсотків крони;
- присутні дерева дуба звичайного вражені поперечним раком, східчастим раком, з виходом плодкових тіл трутовиків, збудників стовбурових гнилей, пошкоджені стовбуровими шкідниками - вусачами.

Стовбурові шкідники заподіюють фізіологічну шкоду живим деревам, оскільки ходами перерізають їхню провідну систему та переносять збудників хвороб, заподіючи технічну шкоду деревам та заготовленій деревині. Тому вся пошкоджена стовбуровими шкідниками частина хвойних дерев IV - VI категорій санітарного стану вражена заболонною синьою гниллю дереворуйнівних грибів, які розвиваються в ходах комах у заболонній частині стовбурів. Посиніння деревини хвойних дерев пов'язано з патогенним грибом офіостомой.

Пошкоджені насадження є небезпечними об'єктами розповсюдження осередків вторинних шкідників та хвороб лісу в суміжних насадженнях. Довготривале знаходження насаджень в такому незадовільному санітарному стані призведе до виникнення масових осередків вторинних шкідників.

Характер всихання насаджень куртинний та суцільний. Тип всихання - різкий та поступовий.

Напредставлених для огляду соснових ділянках **Свидівського** лісництва площі ділянок, згідно інструментальної зйомки, мають відхилення від площ таксаційних виділів, про що вказано в актах розбіжностей, які затверджені Центральним - Західним міжрегіональним управлінням:

- від 19.07.2023 квартал 41 виділ 16 площа виділу 2,1 га змінено на 2,3га;
- від 19.07.2023 квартал 41 виділ 17 площа виділу 3,2 га змінено на 3,4га;
- від 29.06.2023 квартал 48 виділ 6 площа виділу 13,0 га змінено на 13,3га;
- від 19.07.2023 квартал 49 виділ 2 площа виділу 14,5 га змінено на 14,7га;
- від 19.07.2023 квартал 49 виділ 5 площа виділу 2,2 га змінено на 2,5 га;
- від 19.07.2023 квартал 49 виділ 6 площа виділу 2,6 га змінено на 2,7 га.

Для наведення належного санітарного стану лісів, з метою запобігання розповсюдженню хвороб та шкідників лісу, недопущення втрати технічної якості деревини, провести суцільну санітарну рубку загальною площею 59,9га по лісництвах:

Свидівське лісництво – 51,2га

квартал 41 виділ 15(1) площа 2,4 га, квартал 41 виділ 16 площа 2,3 га, квартал 41 виділ 17 площа 3,4 га, квартал 41 виділ 24 площа 7,7 га, квартал 48 виділ 6(6) площа 9,9 га, квартал 49 виділ 1 площа 5,6 га, квартал 49 виділ 2 площа 13,4 га, квартал 49 виділ 5 площа 2,5 га, квартал 49 виділ 6 площа 2,7 га, квартал 49 виділ 18 площа 1,3 га.

Тясминське лісництво – 8,7 га

квартал 250 виділ 12(1) площа 0,8 га, квартал 250 виділ 21(1) площа 0,5 га, квартал 250 виділ 22 (1) площа 0,2 га, квартал 250 виділ 40(1) площа 0,3 га, квартал 264 виділ 12(1) площа 6,9га.

Запроєктовані заходи провести згідно вимог:

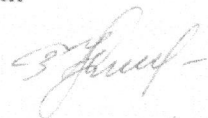
- «Санітарних правил в лісах України», затверджених постановою КМУ від 27 липня 1995 року № 555 (в редакції постанови КМУ від 26 жовтня 2016 року № 756 та Постанови КМУ від 09.12.2020р. № 1224);
- ст. 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» (зі змінами та доповненнями);
- статті 39 Закону України «Про тваринний світ» (зі змінами та доповненнями);
- заліснення зрубів провести згідно діючих нормативів з дотриманням Правил відтворення лісів, затверджених Постановою КМУ від 01.03.2007 р. № 303.

Вивезення деревини з насаджень здійснювати одночасно з її заготівлею.

Очистку лісосік провести, дотримуючись Правил пожежної безпеки в лісах України.

Підписи:

Головний спеціаліст відділу лісового господарства, охорони і захисту лісів Центрально – Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства

 Т.ЗАВАДСЬКА

Начальник відділу нагляду та прогнозу ДСЛП «Херсонлісозахист»

 К.МАЄВСЬКА

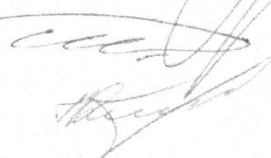
Інженер – лісопатолог I категорії відділу діагностики ДСЛП «Херсонлісозахист»

 Р.РУДЬ

Начальник відділу лісового господарства філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України»

В. СТІХА

Лісничий Свидівського лісництва Ю.КРАВЧЕНКО

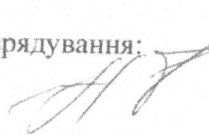
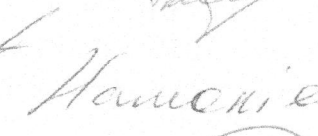
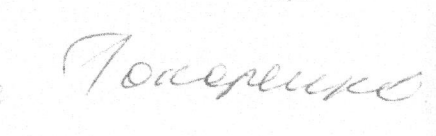

Лісничий Тясминського лісництва

Р. ПЕРЕПЕЛИЦЯ

Представники органів самоврядування:

Секретар

Перший заступник місцевого голови

 М.Пашин